

Підприємницька діяльність

Чому підприємництво вважається самоутворюючим фактором економіки?

- ▶ Підприємництво становить собою діяльність господарюючих суб'єктів по виробництву матеріальних благ та послуг. По-перше, підприємництво — це дієвий важіль зміни структури економіки. Підприємець виробляє саме ті товари та надає саме ті послуги, за які споживачі будуть готові йому заплатити.
- ▶ По-друге, підприємництво — це явище, для якого характерна конкурентна боротьба.
- ▶ По-третє, підприємництво — це каталізатор економічного розвитку суспільства. Основний показник економічного розвитку країни — валовий внутрішній продукт, який показує загальну суму всього обсягу кінцевого виробництва в країні за певний період часу. Підприємці, прагнучи одержати максимальні прибутки, намагаються продати якомога більше своєї продукції, тим самим збільшуючи валовий продукт країни.
- ▶ По-четверте, підприємництво — це стимул економії та раціонального використання усіх видів ресурсів.

Мета підприємницької діяльності

- ▶ Мета діяльності підприємства — задоволення суспільних потреб і одержання прибутку. Ще нещодавно основною метою підприємства називалося задоволення суспільних потреб. Але сьогодні, в умовах переходу до ринкової економіки, відкинути, цю мету і ставити єдиною метою одержання можливого прибутку не можна.

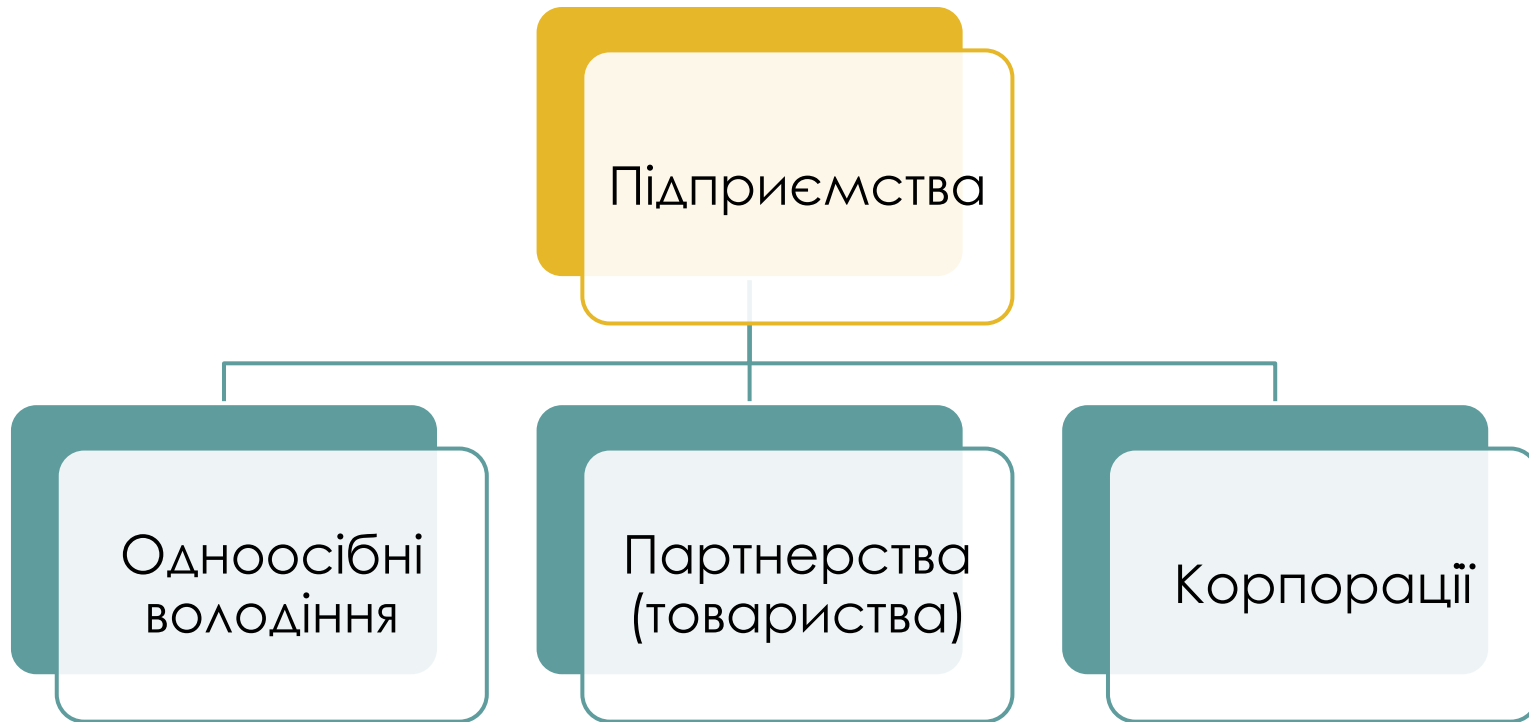

Що є основним об'єктом підприємницької діяльності?

- ▶ Підприємство – основна організаційна ланка народного господарства України, самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи та здійснює виробничу, науково-дослідницьку і комерційну діяльність з метою одержання відповідного прибутку (доходу).
- ▶ Кожне підприємство – це ланка у національній або навіть міждержавній економіці і є об'єктом підприємницької діяльності. Воно зосереджується на виготовленні певних товарів, виконанні робіт, наданні послуг за окремим найменуванням або в асортименті. Тобто виробничі процеси в рамках підприємства набувають завершеності у вигляді кінцевого результату.

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності

Одноосібне володіння

Переваги

1. Підприємець зацікавлений в ефективній праці, оскільки весь капітал належить йому.
2. Зосередження прибутку в одних руках дає можливість безпосередньо використовувати його в інтересах справи.
3. **Невеликі витрати на виробництво.** Управлінські рішення підприємця негайно втілюються в життя. Він непідзвітний співвласникам чи будь-яким керівним органам. Невеликі розміри фірми дають змогу підприємцеві підтримувати прямі контакти зі своїми працівниками та клієнтами.
4. **Простота в організації фірми та її ліквідації.** В обох випадках достатньо лише рішення самого підприємця.

Недоліки

1. Мають місце труднощі із залученням великих капіталів, а власних фінансових ресурсів одноосібного підприємця здебільшого не вистачає для розвитку своєї справи.
2. **Повна відповідальність за борги.** Це означає, що у випадку невдалого господарювання одноосібний власник може втратити не лише особисті заощадження, а й усе майно, яке піде на сплату боргів кредиторам.
3. **Відсутність спеціалізованого менеджменту,** що, ясна річ, негативно позначається на ефективності підприємницької діяльності.
4. **Невизначеність термінів функціонування.** Підприємницька діяльність такої організаційної форми юридично припиняється у разі банкрутства, позбавлення волі за карний злочин, психічного захворювання або смерті одноосібного власника

Партнерство чи товариство

Переваги

1. Зростають фінансові можливості фірми внаслідок об'єднання кількох капіталів. Банки сміливіше дають кредити таким фірмам.
2. Вдосконалюється управління фірмою. З'являється спеціалізація в управлінні, тобто розподіл управлінських функцій між партнерами. Крім того, є можливість найняти професійних менеджерів.
3. Велика свобода та оперативність господарських дій.
4. Як і одноосібні володіння, партнерства користуються податковими пільгами, оскільки прибуток кожного учасника оподатковується як його індивідуальний дохід.

Недоліки

1. Необмежена відповідальність будь-якого товариства може загрожувати всім партнерам так само, як і одноосібному власнику.
2. Недостатність досвіду господарювання і несумісність інтересів партнерів можуть провокувати малоефективну діяльність, а колективний менеджмент — негнучке управління товариством.
3. Непередбачуваність процесу і результатів діяльності товариства як нестійкої організаційно-правової форми підприємництва значно збільшують господарський ризик і зменшують впевненість у досягненні очікуваного зиску

Корпорація

Переваги

1. Корпорація є найефективнішою формою організації підприємницької діяльності з огляду на реальну можливість залучення необхідних інвестицій.
2. Потужній корпорації значно простіше постійно збільшувати обсяги виробництва або послуг. Це дає добру можливість отримувати прибуток, що постійно зростає.
3. Кожний акціонер як співвласник корпорації несе лише обмежену відповідальність (за банкрутства фірми він втрачає тільки вартість своїх акцій). Кредитори можуть пред'явити претензії лише корпорації як юридичній особі, а не окремим акціонерам як фізичним особам.
4. Корпорація — це організаційно-правове утворення, яке може функціонувати дуже тривалий період (постійно), що створює необмежені можливості для перспективного розвитку.

Недоліки

1. Мають місце певні розбіжності між функціями власності й контролю, що негативно впливає на необхідну гнучкість оперативного управління корпорацією.
2. Розподіл функцій власності та контролю може призвести до виникнення соціальних суперечностей (конфліктів) між менеджерами і акціонерами корпорації.
3. Корпорація сплачує більші податки в розрахунку на одиницю отриманого прибутку, ніж інші організаційні форми бізнесу.
4. У корпоративній формі бізнесу існують потенційні можливості для зловживань посадових осіб.

Діяльність підприємства

Дохід

Прибуток

Рентабельність

Витрати

Дохід

- ▶ **Дохід підприємства** - це отримання ним будь-яких грошових коштів, а також матеріальних ресурсів чи послуг, що мають грошовий вимір.

Чистий дохід - це прибуток підприємства, тобто різниця між валовим доходом і сумою витрат фірми.

Дивідендний дохід підприємства - це сума дивідендів від акцій інших корпорацій, якими володіє дана фірма.

Дохід

Капітальний дохід утворюється від перепродажу активів підприємства - землі, майна, що здається в оренду, інших ресурсів, а також акцій і облігацій, але не раніше, ніж через півроку після їх придбання.

Звичайний дохід підприємства формується за рахунок грошових надходжень від основної діяльності (реалізації товарів і послуг) та за рахунок продажу активів (майна, цінних паперів тощо).

Прибуток

- ▶ Прибуток — частина додаткової вартості, виробленої, реалізованої та готової до розподілу. Підприємство одержує прибуток після того, як втілена у створеному продукті вартість реалізується і набуде грошової форми.
- ▶ Зростання прибутку означає збільшення потенційних можливостей підприємства, підвищення ступеня його ділової активності. За прибутком визначається доля доходів власників підприємств, розміри дивідендів акціонерів та інших доходів. Прибуток визначає також рентабельність капіталу, впливає на вартість усього підприємства загалом.

Рентабельність

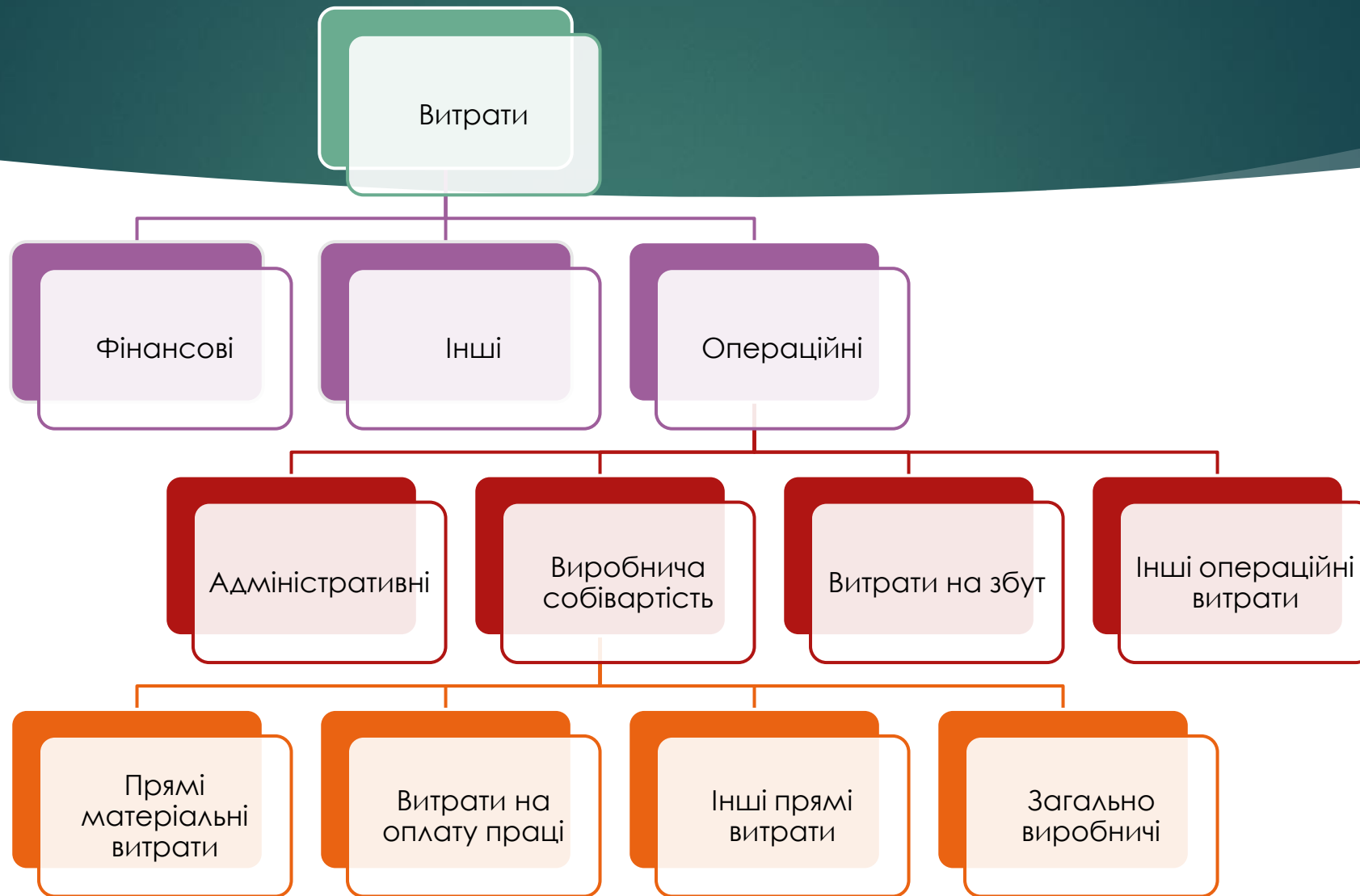
- ▶ Рентабельність належить до показників, що певною мірою узагальнено характеризують економічну ефективність діяльності підприємства. У ньому відображаються результати затрат не лише живої, а й уречевленої праці, ступінь використання засобів виробництва, якість реалізованої продукції, рівень організації виробництва та його управління.

Рівень рентабельності - це відсоткове відношення прибутку до суми матеріально-грошових затрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції" Рівень рентабельності виробництва визначають за формулою

$$P_p = \frac{\Pi_p}{\sum B_{sp}} \cdot 100\%,$$

де P_p — рівень рентабельності виробництва, %; Π_p — прибуток від реалізації продукції, грн; $\sum B_{sp}$ — сума витрат на виробництво і реалізацію продукції, грн.

Витрати

Оподаткування підприємств

- ▶ Податки -- це обов'язкові платежі, що їх встановлює держава для юридичних і фізичних осіб з метою формування централізованих фінансових ресурсів, які забезпечують фінансування державних витрат.
- ▶ Обов'язкові платежі перераховуються до бюджету держави, а також до інших цільових державних фондів. Вони можуть здійснюватися в кількох формах: податки, плата за ресурси, цільові відрахування.
- ▶ Система оподаткування -- це сукупність податків і зборів, (обов'язкових платежів) до бюджетів різних рівнів, а також до державних цільових фондів, що стягуються в порядку, установленому відповідними законами держави.

